

Goethe-Institut Kroatien, Zagreb
Bitef teatar i Treća beogradska gimnazija, Beograd

NEVIDLJIVI SPOMENICI

priručnik za čitanje grada

dokumentarna pozorišna predstava o sećanju na Drugi svetski rat,
antifašističku borbu i Holokaust u Beogradu

Europe
for Citizens

ФПИ
Форум за приватну историју

NEVIDLJIVI SPOMENICI

Koncept, režija i dramaturgija:

Jelena i Milena Bogavac

Jovana Antonijević, Andela Babović, Vanja Božić, Dušan Čelković, Ivona Despotović, Mirko Družišanjić, Selena Ivanović, Petar Jovanović,

Natalia Kidrišević, Jovana Koldžić, Lana Macura, Milena Martinović, Ana Memetić, Nevena Mijatović, Marko Miličević,

Sofija Ostojić, Ana Štefanović, Ana Stojaković, Nina Srdić Iladić-Nesić, Manja Tomašević, Milana Tokić, Jelena Vučinić, Marko Živković
(učenici i učenice Ircće bogađadske gimnazije)

Originalna muzika:

Attila Antal

Video:

Igor Marković

Scenski pokret:

Zvonimir Peranić

Koreografija:

Rada Kovacević

Asistent režije i saradnik za diktiju i scenski govor:

Uroš Novović

Asistentkinja koreografinje:

Natalia Kidrišević

Producentkinja:

Jovana Janjić

Mentori/ke:

Miloš Bajlovski Biljana Logorević, Jelena Krutičanin
(profesori i profesorice Ircće neografske gimnazije)

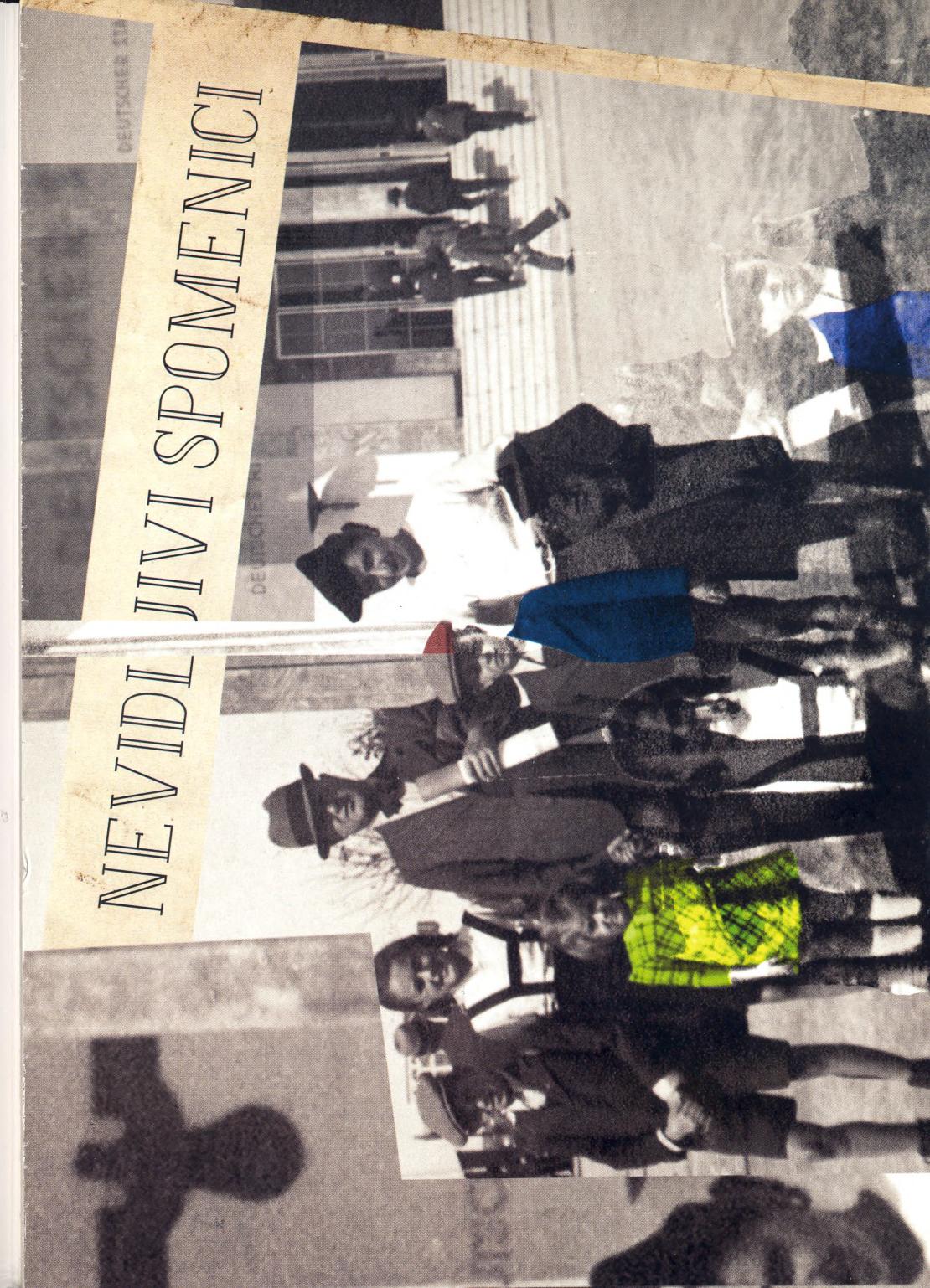
Stručni saradnici/ce i konsultanti/kinje:

Rena Jeremić Rađel, Nenad Lajbenperger, Ilija Malović, Ana Panić,

Katarina Pejović, Tamara Petrović-Trifunović, Dubravka Stojanović, Marijana Stojčić, Aleksandar Todosijević

Posebnu zahvalnost dugujemo Veseliniku Kastratović Ristić, Sari Sopić i Muzeju istorije Jugoslavije;
Branki Džidić i Jevrejskom istorijskom muzeju u Beogradu, Darku Čiriću i Muzeju grada Beograda, Ivanu Ivanjiću.
Centru za nenasilnu komunikaciju, organizaciji Bibija

Premjera: 27. mart 2015, 20:00, Bitef teatar

Für Juden VERBOLE

NEVIDJIVI SPOMENICI O PREDSTAVI

Predstava *Nevidljivi spomenici* nastala je kroz višemesecni istraživački, umetnički i edukativni proces tokom koga su učenici i učenice Treće beogradске gimnazije proučavali istoriju Evrope, Beograda i svojih porodica u Drugom svetskom ratu. Tekst predstave zasnovan je na ukrštanju licinih priča, istorijskih dokumenata, pisama, svedočanstava i podataka iz knjige *Mesta stradanja i antifašističke borbe u Beogradu 1941-44* koju su uredili Rena Raedle i Milovan Pisarri. Ovoj knjizi, predstava duguje i podnastov: *priučnik za čitanje grada*.

Iako tematizuje jedno istorijsko razdoblje, ovo nije istorijska predstava. Ona se bazira na savremenoj interpretaciji sećanja na Drugi svetski rat i na otkrivanju posledica koje su ovi događaji ostavili na Beograd, Srbiju i bivšu Jugoslaviju. Mladi izvođači/ce u ovoj predstavi govore u svoje ime, prezentujući publici istorijske činjenice koje su kroz proces naučili, ali i snažne emocije straha, tuge i besa, koje je bavljenje ovom temom u njima izazvalo.

Polazeci od činjenice da su u ratu i žrtve i zločinci – ljudi, ova predstava postavlja pitanja: šta je to što ljudi tera da drugim ljudima nose zlo i kakvu odgovornost podrazumeva sećanje na najmraćnije događaje u istoriji čovečanstva? Istorija se ne uči da bi se znala prošlost, već da bi se razumeo savremeni trenutak. Ovo je ujedno i osnovna teza predstave Nevidljivi spomenici, kroz koju grupa mlađih ljudi šalje snažnu antiratnu poruku: samo ako se uvek sećamo, nikad se neće ponoviti.

Nevidljivi spomenici - Priučnik za čitanje grada - Dvosrpski teret: učenje o nacionalsocijalizmu i Holocaustu u Evropi

O PROJEKTU

Producija *Nevidljivi spomenici* deo je projekta

Dvostruki teret: učenje o nacionalsocijalizmu i Holokaustu u Evropi

iniciranog od strane Goethe instituta iz Zagreba, Hrvatska.

Projekat je namenjen učenicima i učiteljama gimnazija iz Srbije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Mađarske, a njegova osnova ideja temelji se na zadatu da kroz učenje o nacionalsocijalizmu i Holokaustu, te posete spomen-područjima, muzejima i arhivima, uz podršku umjetnika i kulturnih pedagoga, učenici i učenice izrade umjetnička dela inspirisana istraživanjem.

Dvostruki teret je program podržan od strane Evropske Unije (program: „Evropa za gradane“, aktivnost 4: Aktivno evropsko sećanje).

Službeni partneri projekta Dvostruki teret su:

Documenta - Centar za suočavanje s prošlošću (Zagreb),

Forum za primetičnu istoriju (Beograd),

festival suvremenog židovskog filma (Zagreb),

istorijski muzej Bosne i Hercegovine (Sarajevo),

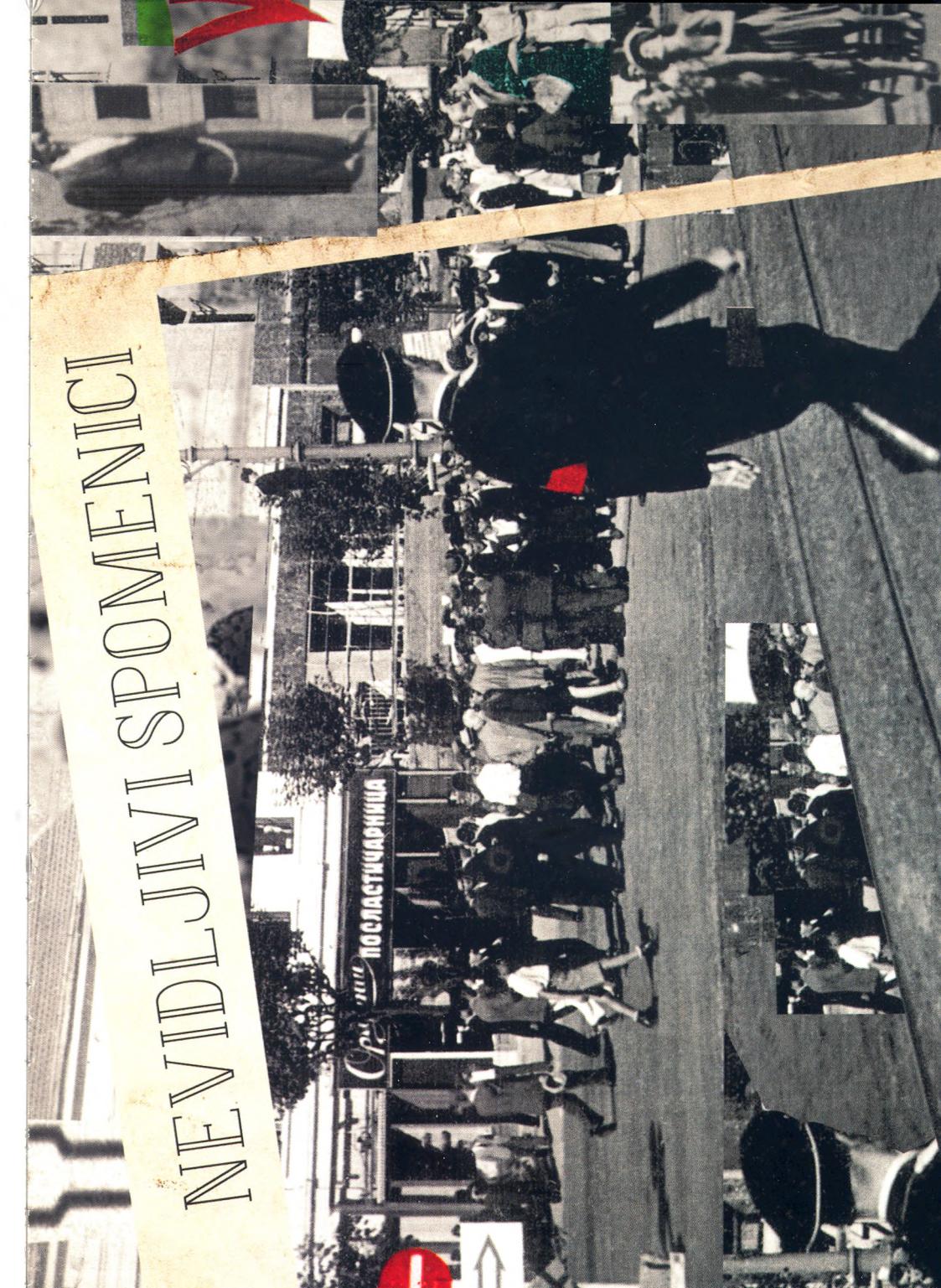
zaklada „Stiftung Gedenkstätten Buchenwald und Mittelbau-Dora“ (Vajmar).

Sudjeluju sledeće škole: Srednja škola „Ivan Josip Jelačić“ iz Zaprešića,

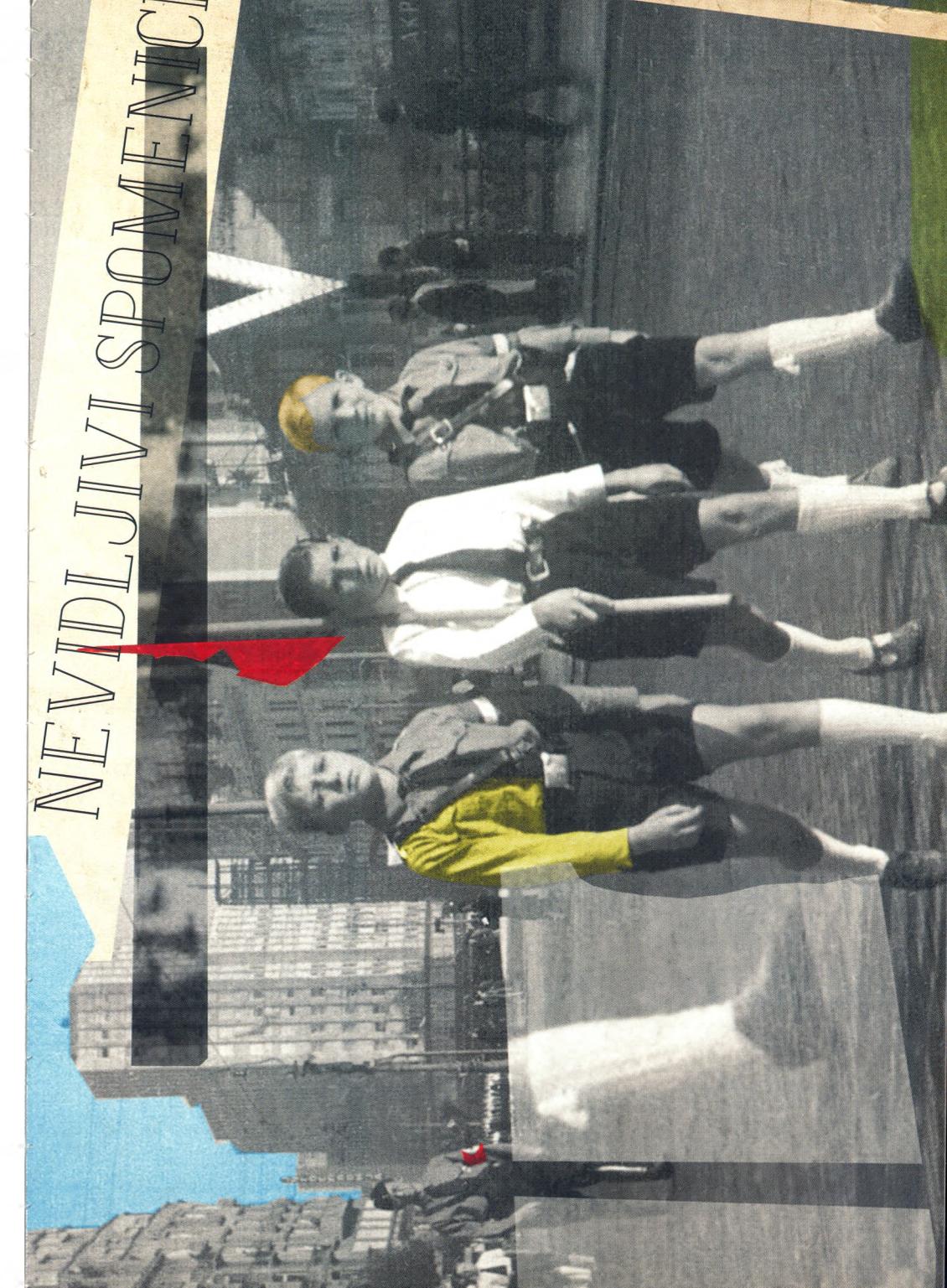
Gimnazija „Obala“ iz Sarajeva, Gimnazija „Fran Galović“ iz Koprivnice,

Gimnazija „Jovoši Lasić“ iz Vesprema

i Treća beogradска gimnazija.

O PARTNERIMA

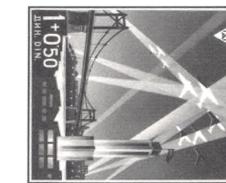
GOETHE-INSTITUT je kulturna ustanova Savezne Republike Nemačke koja deluje širom sveta, potpomažući učenje nemackog jezika u inostranstvu i negujući međunarodnu kulturnu saradnju. Iz to, Goethe-Institut daje opširnu sliku Nemačke putem informacija o kulturnom, društvenom i političkom životu. Mreža Goethe-Instituta, Goethe-Centara, kulturnih društava, čitaonica i centara za ispite i učenje jezika, više od pedeset godina preuzima središnje zadatke spajanje kulturne i obrazovne politike Savezne Republike Nemačke.

www.goethe.de/zagreb

Voditeljka projekta:
katrin Ostwald-Richter
koordinatorka projekta:
petra Vidović

BITEF teatar je avangardno pozorište smešteno u živopisan prostor rekonstruisane evangelističke crkve, u središtu Beograda.

Još od osnivanja 1989. godine, ideja BITEF teatra bila je širenje uticaja BITEF festivala, otkrivanje novih pozorišnih tendencija, kao i pružanje prostora umetnicima i grupama čiji rad predstavlja iskorak iz tradicionalnih i utvrđenih granica scenskog izraza. To je pozorište umetnika – istraživača, pozorište eksperimenta, pozorište koje stvara kulturu ne skrivajući se iz dominantnih kulturnih modela. BITEF je škola mišljenja i izraza.

OPARTNERIMA

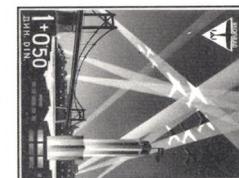
TREĆA BEOGRADSKA GIMNAZIJA osnovana je 1859. i jedna je od najstarijih u Srbiji. U njoj je sproveden projekat dvojezične nastave, što znači da neki razredi slusaju sve predmete ne samo na srpskom nudio i na francuskom i italijanskom jeziku. Gimnazija blisko saraduje sa školama iz Francuske i Italije, budući da dvojezični razred jednom godišnje odlaze na studijska putovanja. Zbog svoje arhitektonске i istorijske vrednosti, zgrada Treće beogradske gimnazije 1964. proglašena je spomenikom kulture. Ovu gimnaziju pohadao je znameniti srpski pisac Borislav Pekić, zbog čega škola dodjeljuje književnu nagradu koja nosi njegovo ime.

www.trecagimnazija.edu.rs

FORUM ZA PRIMENJENU ISTORIJU (FPI) je udruženje osnovano 2013. godine i predstavlja platformu za produkciju znanja i javnu medijaciјu istorije. Njegov cilj je da podstiče istorijsko učenje i javni diskurs o kontroverznim, prečutkivanim ili potisnutim događajima u istoriji i da na taj način omogući svim članovima društva da aktivno učešću u stvaranju jedne „istorije odozdo“. Svojim aktivnostima podizava istraživanje i kritičku diskusiju o istorijskim događajima i idejama, i obrazuje o društvenom i političkom potencijalu sećanja i istoriografije. Na ovaj način istorija postaje praktično sredstvo za menjanje društvene realnosti i može se koristiti – na kritičan način – u borbi za emancipaciju i socijalnu transformaciju.

www.fpi.rs

www.starosajmiste.info

Nevoljljivi spomenici - Priručnik za žitljane grada - Dvostruka teret: učenje o nacionalizmu i Holokaustu u Evropi

Oni koji se ne sećaju prošlosti osuđeni su da je ponove

Džordž Santajana

Na prvom susretu projekta Dvostruki teret učesnici su jedva stali u svetu salu III beogradске gimnazije. Ubroj su, pak, počeli da se ospalju i nestaju sve dok nije ostao tridesetak članova našeg istraživačko teatarskog projekta. Teško je reći zasto su odustajali. Nezainteresovanost za temu, previse obaveza ili je prvi dolazak bio samo opravданje da izadu sa poslednjim dva časa?

Svaku generaciju čine pojedinci sa svojim idejama i verovanjima, pa su promišljajima o jedinstvenom razlogu uzaludna.

No, razlozi našeg ostanka su racionalni i emotivni, duboko ljeni i vidljivo zajednički. Želimo da budemo deo očuvanja sećanja o Holokaustu. Tema jeste uznenimajuća, zastrašujuća i kontraverzna ali prolaskom vremena utapa se u sećanje na Drugi svetski rat. Postaje jedan od događaja koji su se jednostavno desili u istorijskim, tragičnim i melodramskim zbiljanjima svetskog sukoba. Holokaust postaje nešto „prirodno“ gubeći svoju izuzetnost koja obeležava trenutak koga više ništa nije isto.

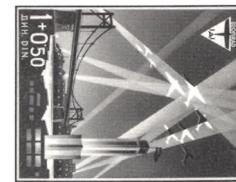
Takva sudsrbina je gora od zaborava.

Nestankak u vatru i pepelu preko šest miliona ljudi je teško ako ne i nemoguće pretocići u reći i slike. Bilo nam je potrebno skoro godinu dana istraživanja da se istinski upoznamo sa delicom zbiljanja, da otkrijemo u nastagama zaborava sakrivenu prošlost Starog Sajmišta, priče dokumentata i predmeta u Jevrejskom muzeju ili Muzeju Banjičkog logora. Svata saznanja su nas promenila. Uz svaki oblikovana u Pritučnik za čitanje grada koji je, za nas gimnazijalce, osobeno i upečatljivo naučena lekcija istorije, srpskog, psihologije, sociologije...

Sećanje na Holokaust koje gradimo spašava ga od zaborava i nemosti. Sećanje na žrtve i krive, istinu i odgovornost i to je naš dvostruki teret.

Horhe Semprun, veliki pisac i jedan od preživelih logoraša, je rekao: „Poste nas više neće postojati neposredno sećanje, nikako direktno svedočenje, nikako žive uspomene.“ Tada naš teret postaje još veći, jer mi moramo da postanemo glas ljudi, žrtvi i svedoka koji su zanemljeni i nestali. Ako to ne učinimo propustićemo trenutak dok još imamo od koga da čujemo svedočenja, dok još možemo da posetimo mesta događaja. Zato smo se okrenuli tvorbi sećanja na prošlost – istraživanju nevidljivih spomenika i igrokazu „sećanja i zaborava“ – da se ta prošlost više nikada ne ponovi.

Nevidiđivi sportnici - Prvotnik za Crnuđe grada - Dyostruki teatre: učenje o međunarodnosti u Holokaustu i Ljepote

Bilef teatar
Terazije 29/1, Slaver Mire Trailović 1
11000 Beograd

Tel. +381 11 32 43 108 / e-mail: bilet@bilef.rs / www.bilef.rs

Producija

Izvršna produkcija: Jovana Janjić
Bizajn materijala: Igor Marković
Fotografija: Marko Milićević, Vladimir Strotenović
PR i protokol: Slavica Ilinić

Tehnika

Šef tehniko: Ilijbonir Radijojević
Inspicijentkinja: Maja Jovanović
Majstor svetla: Dragana Đurković, Milan Neić
Majstor tonaa: Miroslav Vladic, Bogoslav Hradžić
Garderobeika: Marta Vranić
Dekorateri: Goran Gavrančić, Aleksandar Marinčović, Vladan Milošević

